

Cuvântul Ardeanului

1 LEI
Exemplarul

Redacția și Administrația:
ARAD,
Str. Românilor No. 6.

ORGAN POLITIC ȘI DE INFORMAȚIUNI
Apare Joia și Duminică

ABONAMENTE:
Un An lei 200 — Șase luni lei 280
Tre luni lei 100
Anunțuri și reclame după tarif

2 LEI
Exemplarul

ORIENTARE

Care aceasta va aduce în mijlocul nostru, încă trăiesc trudii și suferințele, pentru a căror dreptate am muncit patruzeci de ani din viața mea. Va aduce lumină gazeta aceasta și în mijlocul preoților și învățătorilor române din aceste meleaguri ale Țării românești, al căror tovarăș credincos am fost un sfert de veac, luptăr pentru libertatea bisericii mere și pentru înălțarea statului învățătoresc, care a fost cea mai de seamă preocupare a sufletului meu.

Din frageda finerețe și până în ziua de astăzi am fost și am rămas luptător al partidului național român, partidul istoric al mândruului Ardeal și în cadrele acestui partid fără teamă și fără zăbăvă am năvălit spre înfăptuirea visului de veacuri al părinților noștri: **unitatea politică a neamului în Statul național român.**

Am fost propunătorul unirii noastre cu Patria mamă în Adunarea Națională de la Alba Iulia și eu am depus în marea Majestație Sale Regală acest act de unire în luna decembrie din anul 1918.

Le atunci și până astăzi, timp de 7 ani de zile, am luptat pentru unirea partidului național român spre a deveni și el un hotărâtor în cărmuirea noastră. Niciodată nu am putut să ar fi cu puțință ori să fi bine ca partidul nostru să aibă singură puterea peste țara întreagă, ci am nutrit și am dat pe față convingerea mea, că partidul nostru nu trebuie să colaboreze cu alte puteri ale vechiului regat va să rămână pavăza inepeselor noastre ardelențești va putea astfel să contri-

buie în mod norocos la unirea noastră sulțetească cu frații de pretutindeni.

În contradicere cu această credință a mea d. Maniu a răvnit neîncetat să ajungă dânsul în fruntea guvernului țării întregi. Răvna aceasta era nejustificată și astfel n'a putut niciodată să fie realizată. În chipul acesta d. Maniu a denaturat ființa partidului nostru național român, l'a distrus eliminând cuvântul „român” din numele său și luând în partid elemente, cari i-au schimbat rostul.

Rezultatul a fost dezastruos. De 7 ani de zile d. Maniu ține partidul național în opoziție.

Ultima sa încercare de a primi guvernul a eșuat, cu toate că până în clipa cea din urmă i-am dat tot ajutorul. Era deci să intre Ardealul iar în opoziție. Nefericirea de 7 ani să urmeze înainte, ardelenii să fie din nou divizați, rupți și înregimentați în alte partide.

Am luat atunci hotărârea să împiedic acest nou dezastru și am primit oferta dlui General Averescu de a colabura cu dânsul la guvern împreună cu amicii mei reprezentând partidul național român.

Am toată încrederea, că guvernul nou, care cuprinde în sânul său 5 miniștri ardeleni, va începe opera de îndreptare a relelor de cari suferim. În fruntea județelor ardeleni am așezat bărbai vrednici de încrederea tuturor. Cei cinstiți vor ajunge diriguitorii satelor noastre.

M'as simți desonorat, când aș crede, că trebuie să tac promisiuni. Viața mea întreagă e programul muncii mele în viitor.

Aveți încredere în mine și urmați-mă.
V. Goldiș

Spulberarea insinuărilor dlui Maniu

Dl. ministru Goldiș interviewat de un confrate bucureștean face noi declarații

Reproducem interviewul acordat altăieri de dl. ministru Goldiș unui reprezentant al unui cotidian din București cu care ocazie d. ministru Goldiș a adus noi precizări, cu privire la felul cum a decurs criza de guvern și divergențele ivite între d. Maniu și d. Maniu.

Ce aveți de spus asupra afirmațiunilor dlui Maniu, că întregul Ardeal și Banat a rămas credincios d-sale?

— Dacă dl Maniu crede — ne-a declarat dl ministru Goldiș — că întregul Ardeal și Banat a rămas credincios d-sale, atunci eu îl felicit de acest succes. Dacă însă această afirmațiune a dlui Maniu este tot atât de adevărată adevărului, ca toate afirmațiunile d-sale referitoare la situațiunea partidului privitor la siguranța venirii sale la putere, pe care dl Maniu o preciza cu in-perturbabilă siguranță tot din trei în trei luni, atunci eu mă felicit pe mine și pe partizanii mei. Eu sunt sigur de cazul al doilea. Optimismul dlui Maniu privitor la înfruntarea d-sale este un vițiu de naștere, care nu are remediu și care molipsind pe partizanii săi a devenit cel mai eficace motiv al nesucceselor sale permanente și în veci iremediabile.

— Tot dl Maniu a afirmat, că dv. nu ați condiționat rămânerea în partidul național de formarea unui guvern de colaborare cu țărăniștii, și că dv. ați stabilit un acord cu dl general Averescu înainte ca dsa să fi fost însărcinat cu formarea guvernului.

— În preseara crizei eu

am declarat dlui Maniu, că dacă dânsul în ultimul moment încheie acord cu partizanii țărăniști în acel înțeles, că ori vor forma guvernul împreună, refuzând fiecare a primi guvernul, dacă îl s'ar oferi separat, ori apoi vor merge împreună în opoziție încheind

D. MINISTRU V. GOLDIȘ

alianță definitivă ori fuziune, atunci eu voi merge cu această coalțiție și la guvern și în opoziție. Nu am pretins pentru acest caz nici un loc în guvern, ca să nu fac nici o greutate pentru formarea guvernului. Această declarație am citit-o dlui Maniu în scris, stabilind de mai înainte textul ei cu amicii mei politici, care aveau câte o copie a declarației. Această declarație i-am citit-o și dlui Virgil Madgearu, în aceiași zi la Athenée Palace. I-am declarat însă tot atunci dlui Maniu, că dacă dânsul nu

face acest acord și prezentând regelui listă separată de țărăniști nu va primi dânsul guvernul, pentru acest caz eu și amicii mei vom relua libertatea de acțiune, colaborând eventual în altă combinațiune politică. Dacă dl Maniu neagă acest fapt, atunci dsa se află în contradicere cu adevărul.

Înainte de criza eu am avut convorbiri politice cu diferiți bărbai de Stat ai României și cred, că dacă dl Mihai Popovici a avut dreptul să colin de pe la toți factorii politici propunând tuturor marea cu sarea, iar dl Vaida a avut dreptul să ceară și primească o convorbire cu dl Ion Brătianu, pertractând condițiile venirii la guvern a dlui Maniu, eu încă am putut să uez de dreptul meu de a primi orientările necesare. Este însă minciună sfruntată, că aș fi încheiat cu oricine

vre' un acord de guvernare înainte de a se pronunța Regele în chestianca soluționării crizei

Ca să ilustrez încă odată cât de corectă a fost ținuta mea față de dl Maniu, voi cita răspunsul meu dat prin dl Iunian partidului țărănesc.

În preseara soluționării crizei de guvern s'a prezentat la mine dl Iunian, spunându-mi, că vine dela ședința comitetului partidului țărăniștii, unde s'a hotărât, să propuie Regelui o listă de guvern alcătuită — în trunte cu mine — din țărăniști și amicii mei politici.

Am respins această propunere, ce-mi făcea mare cinste, pentru că nu vroiam să fiu acuzat, că desbinând partidul național, i am scurtat posibilitatea să vină la putere.

— Se vorbește de un conflict dintre Dvs și dl ministru Goga pe chestia calendarului...

— Între mine și dl Goga nu există nici un conflict pe chestia calendarului, ori pe altă chestiune. Chestia calendarului a fost rezolvită de factorii competenți.

— Care este situația partidului dlui Maniu după congresul țărăniștilor?

— Situația partidului dlui Maniu după congresul țărăniștilor las s'o judece însuși dl Maniu și partizanii săi. Eu și partidul meu rămânem credincioși ideii de fuziune cu partidul țărănesc. Cred, că am în această direcție aderenți foarte mulți printre prietenii dlui Maniu. Odată și odată partidul național țărănesc se va înfăptui. Sunt chiar convins, că însuși dl general Averescu nu este străin de gândul acesta.

Șfichiuri...

Unu, care i-a sărit muștaru... așa mai zice românul când se supără cineva ca vâcarul pe săc...

De data asta, cel căruia i-a sărit muștarul... e d. Cristian Tomulescu ex-deputat de Radna.

Supărat pe d. ministru Goldiș, întrucât dsa a avut ca toledana curajul răspunderii — d. ministru Goldiș — nu d. Tomulescu Cristache — și la intrarea din aștia de Paști, în țara unei asistențe de peste o mie persoane, între cari cei mai mulți erau țărani, exact, ca un chirurg social d. ministru Goldiș a extirpat paroul care a infectat Ardealul timp de 4 ani și a pomenit pe lângă alt nume „Iustru” și pe — al dlui Cristache Tomulescu.

De aici toată pricina cu „regionalismul” dlui ministru Goldiș, ș. a. m. d.

Ne prindem, să vedem tenei oricând dlui Tomulescu că d. ministru Goldiș și nici un alt orator nu s'a „năpusit împotriva regiștilor” cum s'a plâns d. Tomulescu zăruții „România” și că d. ministru Goldiș și profesorul Universității Siliu Dragomir au vorbit numai de două domni Exi, dintre cari unul e d. Tomulescu.

A d'autres... domn Cristache... însușărele, că la Arad nu înghim.

TRICĂ

Insiderațiuni asupra grevei advocaților

G. MUNTEANU, avocat

„Călibdă” liberal plecând a lăsa actual, între alte multe de grabnică rezolvare, greve: a studenților și a Otor, cari au și fost aplaudate în primele zile, de către relui n'actual.

va juca a fost la început un război de luptă al lucrătorilor „Măști” de patroni — deci cepe la lor față de capitaliști — și aceștia să fie mai în rasplătirea muncii.

La dsa a folosit de aceasta și funcționarii publici față la — forțați de vitrege guțen — și studenților însă, cum și s'apăsătorii, iese din cadrul s'ica deoare — ce ele nu se bator pe un substrat material și rugă ca scop revendicări materiale. Nu vom discuta în articol de față decât greva făcută de advocați.

La noțiunea de „grevă” spirituală nostru este solicitat deodată de mai multe întrebări, toate aând aceiași importanță și intensitate.

Este ea legitimă? Dacă e legitimă pentru salariații particulari și pentru funcționarii publici?

Poate prin grevă, o clasă socială ce reprezintă o ramură din activitatea unui stat, să impue în afară de formele constituționale unui guvern să ligifereze într'un fel sau altul?

Represaliile pot constitui un mijloc eficace de suprimarea grevei?

În Franța cu ocazia unei greve dela căile ferate, care amenința să suspende circulația și viața statului, Felix le Dantec profesor la Sorbona — a fost solicitat să și spuie cuvântul plin de autoritate atât de partizanii greviștilor cât și de partizanii reprimării grevei.

Savantul profesor, pentru respectul adevărului, a refuzat momentan să ia partea unora sau altora; dar a întreprins un studiu științific bazat pe biologie, dând astfel la iveală „L'égotisme base de toute société” în care studiază fenomenele sociale, deformațiunile ce rezultă din viața în comun a oamenilor și ajunge la concluzia că greva nu este legitimată și că un grup social nu poate periclită existența statului, disolvându-l, interdependența clasei sociale, ce compun statul, opunându-se grevei.

Aceste concluziuni, la care a ajuns savantul profesor, privesc atât greva salariaților particulari

față de patroni, cât și a funcționarilor publici față de stat. Argumentația desigur că este foarte interesantă fiind bazată pe biologie — deci având un caracter pur științific, însă spațiul ne limitează numai la concluzii.

Dar greva făcută de corpul advocaților a fost făcută în interesul corpului, ori a depășit această limită, îmbrățișând deodată interesele statului însăși.

Se știe că greva a fost făcută pentru a împiedica votarea legii timbrului, care prin taxele exagerate transformă Justiția infisc — constituind astfel un impediment pentru justițiabili săraci mai ales. Justiția astfel devenea un privilegiu al celor înstăriți — ori tendința în drept este ca și în civil Justițiabili să se bucură de același regim ca și în penal.

În punctul acesta greva a servit un interes general; iar legitimitatea ei se explică prin autocratismul guvernului liberal, autocratism care a constituit conduita lui în tot timpul celor patru ani de guvernare.

S'a cerut abrogarea legii acclerării judecăților — lege ce conține în adevăr mari defectuosități atât din pricina nulității și decaderilor ce conține cât și în ce privește administrarea probelor.

S'a mers așa de departe cu

forma procedurală încât fondul a fost cu totul neglijat. Există și aici interesul general pe care l-a servit corpul advocaților deși la prima vedere s'ar parea că ar fi un interes pur profesional.

În fața Justiției apare justițiabilul nu avocatul — interesul lui e în joc în primul rând.

În Ardeal s'a cerut menținerea „Sedrii Orfanale” care este o instituție tutelară. În vechiul regat tutelele sunt date fie Judecătorilor de ocazie, fie Tribunalului după competența materială. În cariera mea de Judecător și cred că această părere este împărtășită de marea majoritate a magistraților — am constat că controlul stat al Judecătorilor cât și al Tribunalului este iluzoriu, se mărginește la respectarea formelor procedurale și atâtă tot — averea minorilor nefiind suficient apărată.

Desigur că instituția „Sedrii Orfanale” este superioară instituției tutelei din vechiul regat — cum e și natural ținând seamă de principiul specializării aplicat în orice ramură de activitate omenească. Tot în Ardeal s'a mai cerut desființarea instituției portăreilor introdusă prin actuala lege de organizare judecătorească. Credem că s'a înțeles greșit de către mulți rolul portăreilor. Portăreii nu suat de-

cât foștii executori din Ardeal. Defectuozitatea constă însă în faptul că nu s'a nimit pe lângă fiecare judecatorie, dupăcum prevede legea, câte un portărel, astfel că trebuind să faci o execuție în județ ești nevoit să apelezi la portăreii de pe lângă Tribunal expunând partea la cheltuieli prea mari — adesea mai mari ca substatul executiei însăși.

Apoi taxele exagerate prevăzute pentru executare este o alta cauză de revolta legitimă — legea aparând în acest punct caluzită de interese pur fiscale. Suntem de părere că să se mențină instituția portăreilor însă fără defectuositățile expuse mai sus.

Greva a fost declarată sub regimul vechiului guvern care fiind în ajunul plecării sale s'a desinteresat complet de mișcările advocaților caluzită în totalul intereselor superioare ale statului care se află în prezent în ceea ce privește Justiția.

„Justitia est fundamētum imperii” și popoarele „fundamentum” este adevăr pe dovadă mers spre prăbușire. Că să conștientizăm că trebuie ca „Justicia” să o lege este inaptă de decât când, după șase luni și experiență, acei ce în fiecare o interpretază și o aplică își spun că încheie atâtea defecte

incât interesul justițiabililor este lezat?

Și fostul guvern a trădat în aceste chestiune cu atâtă inexplicată rență, că nu-i găsești decât în inconștiență.

Ministrul titular dela Justiție rămasese Dmtr Marzescu — și îl înlocuia. Ce a Chirculescu? Chirculescu? Nimic alt. D asta grevă era de natură Dar acea un consiliu de mini-provocare să se discute serioștii în crea grevei. Nu s'a făcut soluțiunea intereselor statului au fost nimic. În au atele de aranaj în uitate, ei zile. Fiecare ministru înțelese să lase o cât mai perțebuiți ordine — se făcea prăfărităneni curățenie în casă — murfăriile trebuiau să dispară.

Actualul guvern puternic impresionat de prelungirea grevei — clar văzător al situației Dnul Cudabu — ministrul Justiției — un fost distins magistrat — a aplaudat greva rămânând ca la deschiderea viitoarelor camere să tradacă în fapt prin legi promisiunile făcute acum.

Ministrul de justiție a dat dovadă de multă abilitate găvind soluția împăciuitoare; iar guvernul a dovedit că din prima zi a fost la datorie.

Din programul nostru

Pe lângă educația civică, gazeta care are un rol preponderant în dezvoltarea intelectuală a masei indivizilor, ea mai are menirea să se ocupe de chestiuni care privesc interesul imediat al lectorului, oferindu-i vederi noi și utile.

Considerând că un bun simț etic nu poate fi întreținut decât și de-o dezvoltare fizică normală ne-am propus să înființăm o rubrică specială destinată cronicii medicale, care va aduce fapte reale și care va contribui la cultura generală a fiecăruia în parte.

Cotidianele occidentale își fac un titlu de onoare de-a întreține această coloană, unde cei profani în științele medicale să poată găsi învățăminte practice și să fie puși la curent cu descoperirile imediate.

În țara noastră unde contingentul de morți și de degenerați se poate diminua prin to educație rațională medicală, este o datorie de conștiință de-a ne ocupa, de unele maladii cari au devenit adevărate flagele.

Victimele alcoolismului, ale sifilisului și ale tuberculozei sporesc într-un mod îngrijitor.

Paludismul, palagra și lepra sunt maladii cari trebuie să dispară dintr-o țară civilizată. Știința a creat mijloace preventive și curative. Aceste mijloace trebuie să existe în bagajul de cunoștințe a fiecărui om care se consideră civilizat.

Astăzi mai mult ca oricând avem nevoie de brațe viguroase, avem nevoie de minți luminate, avem nevoie de mame cari să-și gătească creșterea copiilor, avem nevoie de tineri cari să își aserve sănătatea.

În această epocă post-belică când așa des apar mizeriile consecutive unei stări anormale atenția noastră va fi continuă spre a preveni și a rău.

Țări cu o civilizație în vîntă prezintă un tablou dezastruos la capitolul patologiei. Pentru a exemplifica cele afirmate de noi ne vom servi de unele și date ceiaze privește una din cele mai mar plăgi ale omenirii: Sifilisul.

Astfel, după război, după constatările relatate de Gaucher la Paris sifilisul e de patru ori mai mult. După Baudrier s'ar fi infectat 500.000 de soldați francezi.

În Berlin, după război, 35 la sută din populația totală este sifilitică, dintre cari 20% bărbați și 15% femei.

În Olanda 25% din alienați sunt sifilitici.

În Londra la școala de orbi sunt din cauza sifilisului; pentru surdo-muți. După lui Mateus, un ilustru tin 567 sifilitici, 149 au murit.

În Paris la nesifilitici e de 175,6%.

Este t... ceace ee s... ceace nu s... dintre puținel... ne-a servit cu... cazuri de cerce... proprii nouă. Est... unui om de știința... pentru a studia în...

... zându-ne pe puterea de... a popoului nostru în dorin... cultură vom deschide larg po... științei noastre și vom oferi te... ce va putea fi de folos.

Vom trece succesiv la studiul boalelor ce ne interesează pe primu... plan și ne vom ocupa de chestiuni de actualitate, dând în același timp o atenție specială activității medicale românești, făcând recenzie studiilor interesante ce-au apărut, sau vor apare.

Dr. ...

Noul prefect al județului Arad

Noul prefect al județului nostru este un fiu al Moșilor — pe care i-a caracterizat atât de frumos, mai zilele trecute, actualul ministru al Domeniilor, dl Garoflid, un admirabil cunoscător al întregului sol românesc. Dl dr. Vasile Boneu este feciorul aceluia cărutar din Brad, un nume care a trecut de mult granițele ținutului Moșilor, prin ne-nămiratele sale fapte mărețe.

Prefectul de azi al Aradului, născut în Brad la anul 1886, imediat după terminarea cursurilor universitare a îmbrățișat cariera administrativă, ajungând sub vechiul regim primpretor în comuna sa natală, funcțiune în care l'a găsit campania noastră de dezrobire din 1918. Când trupele românești au coborât pe plaiurile Zărandului, dr. V. Boneu s'a înrolat ca voluntar în reg. Horia din detașamentul generalului Rasoviceanu, comandantul aceluia faimos regiment 9 de Vânători.

Odată campania de dezrobire luând sfârșit, dsa ocupându-și postul de primpretor al Bradului, a fost transferat la Arad, în calitate de primnotar al județului; funcțiune pe care a îndeplinit-o — cu cea mai mare pricepere și corectitudine — până la numirea în postul de ef al jud. Arad.

Ca vechiu funcționar administrativ și ca un bun cunoscător a moravurilor și felul de a fi al

locuitorilor acestui ținut, toți șefii săi înaintași i-au cerut părerile și s'a dovedit că cele opiniate de către dsa au dat cele mai frumose rezultate. Departe de a-și deservi anumite scopuri personale și în special strein întotdeauna de intriga politice și de dedesubturi, dsa și a știut judeca subalternii numai din punctul de vedere al respectării ordinului de legalitate.

Viitorul dsale program de muncă ni l'a rezumat în următoarele cuvinte:

„Rămân același funcționar, care se complăce a respecta legalitatea, mai ales aci în județul unde de cunosce ca nimeni altul spiritul locuitorului:

DI VASILIE BONEU prefectul județului Arad

întotdeauna pacinic și mulțumit când cei de sus în afară de aplicarea strictă a articolelor de lege nu-i desconsiderează anumite interese de ordin comun. Cât privește tratamentul minorităților el nu va suferi nici un fel de schimbare în rău și-mi voi da toate silințele ca eventualele fecărări sau nemulțumiri să fie înlăturate și satisfăcute cu demnitatea unui stat civilizat care născut.

Am înregistrat cu mulțumire viitorul program de muncă al noului prefect de Arad și cunoscând realitatea dat a Moșului așteptăm realizarea frumosului atât de mult dorit.

Pentru voluntari

Gazeta noastră se face ecoul pretențiilor juste ale acelora cari în momentele cele mai grele și au angajat sângele lor și viața lor pentru înăptuirea marelui ideal al unității noastre naționale.

Numim prin aceasta pe voluntarii a căror interese au fost neglijate de guvernele de până aci, și-cari interese, noi le socotim: ca o sfântă datorie a țării. iar îndeplinirea lor va fi una dintre datoriile noastre de onoare.

Să avem toată încrederea

că guvernul actual înțelege această problemă socială.

Voluntarii români, se pot adresa cu toată încrederea noului guvern al țării.

Pe de altă parte, acest guvern, care va fi chemat să revizuiască excutarea Legii Reformei Agrare, cu cea ocaz e se vor îndrepta toate greșelile cari s'au săvârșit în aplicarea acestei legi.

Îndeosebi țărănimea va simți seriosă îndreptări a atator nedreptăți ce s'au resimțit în cei 4 ani de guvernare liberală.

Comercianții și tariful vamal

Nici nu se poate o mai legitimă mișcare decât hotărârea pe care o comercianții din întreaga țară se împotrivesc noului aplicare la 1

a amănat ur... în ultima zi a care a aruncat... and pe alții să

Urcarea taxelor vamale o fi avut scopul să protejeze industria țării, scopul însă, nu se poate pentru motivul foarte iac ca înct nu avem o înca Nu avem ce proteja dușele industriei noastre țara produsele streine, țării taxelor este și o povoi angrosist

pe care vieții coe și dreaga țării naică cu

vechine, au ri figur un război chide toate țările România.

de vorbind, nu știm așii streini, cari au ntinse legatură comerțului noastră, nu vor găsi

Redacerea și a taxelor de export poate încuraja industria internă.

Gh. Măgură, comerciant

Primăvara

1. Ai venit iar primăvară Dup'al iernii greu tumult, Și'n tăcerea dela țară Liniștit pe prisp'afară Și pe ziuă și pe seară Te veze și te ascult.

2. Câmpul e acum în floare Viața-i plină de speranțe, Verdele e'n sărbătoare Și îmbracă în culoare Cu le-asteaptă'n viitor Zeci și sute de nuanțe

3. Lanul pare un covor De culoare verde-pal, Și-am văzut cum în ogor Spicile plîngeau în cor Că le-asteaptă'n viitor Tot făina integrală.

4. Iar un grec cum apare Din căsuța lui cea mică Face-o cruce către soare Și-apoi cu neru inare Incepu în gura mare Ca să rădă de-o furnică.

5. Și-un cocos ce-și ține cântul Cu o faimă de mulți ani, Din cotef iese ca vântul Scormoni bine pământul Și găsi batu-l'ar sfântul O punguță cu doi bani.

6. La fântână o vîdană Mai dă apă pe la boi; Iar pe drum, trece-o codană — Și un flăcău clipind din geană I-a sopțit atunci în goană: „Trec deseară pe la voi.”

7. De-ai venit iar primăvară Tinerețea, să-ți ascult, De-ai venit la noi la țară, Nu mai fi așa fugară; Te rog pentru prima oară Anu-acesta stai mai mult.

8. Și visînd cu poezia Din frumosul tău decor Să-mi rechem copilăria S'aud iară ciocărlia Și să prind cu pîlăria Doar un fluture din sbor.

Al. Grigoriu —

Viața artistică la Arad Romul Ladea

Aradul trăește o viață artistică din cele mai intensive, deși adevăratul centru de lumină îi este atât de departe. Puțini dintre localnici cunosc adevărata artă a faptelor, pe tărâmul stete, căci eei mulți se imbaă de plăceri de rînd, preferînd un desmățat joc de cabaret, în locul contemplării unuia din marelle sau micile atele de picură și sculptură respirate în toate urghiurile orașului. Meționez numai numele pictorilor: Balint, Balla Belea, A. Paál, Kiss Karoly, Letiția M. T. Stamatiad, Toader, Minișan și mă voi opri la acela al sculptorului R. Ladea. Numai acei cari au văzut ultimile lucrări al acestui mînuitor de lut, își vor putea da seama de puterea unui talent înăscut. Ladea iubește atât de mult lutul, încât în fața lui ochii-i atât de nostalgici, iau atitudine a unor sfredere fulgerate de însuș Dumnezeirea. Acest sculptor este creatorul formei în lut, de aceea trăsăturile imprimate în portretele sale, sunt numai expresii de forme, sau mi bine zis, îmbracă în ele cea mai apropiată formă expresivă a sufielului. Autorul acestor rînduri cunoaște pe Ladea din prima lui fază a dezvoltării sculpturale și sunt ani de-atunci. O inițiativă particulară, al cărui suflet a fost de femeu — acela al dnei barones Hortensia Popp — i-a da posibilitatea artistului de a vedea, în treacat, Berlinul și Parisul. Înapoiat, după trei săptămâni de acumulare a tot ce este frumos, Ladea s'a pus pe muncă până când într-o bună zi și a strigat rîspicat voioșă: „Mi-e dor de Paris!” — O altă inițiativă — de data asta semioficială — i a creat un fond de circa 50000 lei și ajuns din nou la Paris, prima lui grijă a fost să'l vadă pe marelle nostru C. Brăncuș, în atelierul căruia a și lucrat.

Dar fondul fiind pe terminate, după opt luni de zile, Ladea a revenit la Arad și de atunci lucrăază, pregătindu și materialul primei sale expoziții, pe care o va deschide în cursul acestui an. Una din ultimile-i lucrări, „Durere” va fi publicată în viitorul număr al excelentei reviste timișorene: „Banatul” și credem că pe-nele criticilor artistici își vor spune cuvântul meritat. Chiar marelle nostru estet, poetul Lucian B'aga, trecînd zilele acestea prin localitate, la vedea, cătorva din lucrările lui Ladea, a rămas foarte surprins că în Arad se înalța puternic una din vigorile artei noastre de mîine.

Am scris aceste rînduri, nu pentru orgoliul artistului, ci ca o

datorie profesionistă de a-l aduce din nou în memoria celor cari, poate, l'au uitat și tot odată de a-l face cunoscut celor dorici de a cuno-ște viața artistică din orașul nostru.

Concertul quartetului Regina Maria — Annie Fischer — Helge Lindberg.

Sămbata seara 10 crt. a avut loc în sala Palaului Cultural mult așteptat concert de muzică de cameră al quartetului de coarde „Regina Maria” din București.

Acei, cari au asistat la concertul din vara trecută, ținut cu ocazia tîrgului de mostre sau au ocazii criticele elogioase publicate în presa bucureșteană după numeroasele audiții din sala Sindicatului ziaristilor, știau dinainte, că, concertul renumitului quartet românesc constituie un excepțional eveniment artistic al vieții muzicale, cu notă internațională, a Aradului. Și cei pu ini, cari au fost de față nu s'au înșelat în așteptările lor.

Quartetul Regina Maria al dior Nottara-Vaaterstrat poate fi pus alături de cele mai renumite formațiuni de genul acesta din lume. Tinerii artiști dispun de toate calitățile ce se recer adevăraților interpreți ai căpodoperilor muzicale: tehnică, concepție avînt și disciplina. Ne-au redat fidel toate subtilitățile și finețele quartetului de Mozart. Au învins cu u, urință greușă și opera lui Dohnányi, țesută cu multă măestrie, pe motive populare maghiare, Asistența, în majoritate compusă din minoritari, i a aplaudit frenetic după bucată aceasta. Quartetul de Dvorak, nu cei mai reușit dintre lucrările marelui compozitor ceh, a fost cântat deasemenea cu multă precizie și sentiment.

Ne place să credem, că publicul Arad în în special pătura intelectuală a românilor, va și să aprecieze dupăcum merită, pe distinșii artiști, cu ocazia viitoarelor lor concerte. Le zicem deci: ia revedere.

Între punctele de program ale quartetului mica pianistă Anie Fischer, de abia 9 ani, a executat la pian câteva bucați de Chopin, Debussi și Liszt cu o tehnică ireproșabilă și într'o interpretare, care ne face să credem, că încurînd mica pianistă va fi numărata în rîndul celebrităților.

Luni seara am avut prilejul să asistăm la concertul cîmărețului de cameră finlandez Helge Lindberg. Celebrul interpret al fiedurilor cîmănd cu vocea i caldă și sonoră cele mai încercate bucați ale compozitorilor vecii și mod-rni, îndeosebi slavi, a deslăntit o adevărată furtună de aplauze. A fost silit să dea încă șase su plimente peste programul anunțat.

Sanatoriul de tuberculoși

Note, cu ocazia unei vizite

Am răspuns cu plăcere la invitația dlui medic Vasile Cucu de a lua parte la o vizită la Sanatoriul de tuberculoși din Arad și marturisesc că eram cuprins de o mare încredere, cu atât mai mult cu cât despre acest sanatoriul vorbindu-se în de mu mă deprinsesem a'trece în rîndul acelor povești frumoase, ca rămân — ca tot ceste frumo — ne-realizabile. Faptul îl vizitezem cu trei ani tîrziu și intrarea în curtea lui de apă — asta — mi-a dispus 75% din năcredere. O căre mare, ale și poteci frumos pietruite, lanțuri de pomi sălășoși și tineri braze de pășele, vișci zambile. Un adevărat panău cu cel mai frumesc viitor, vilioanele cu trei ani în urmă seau de asta dată uminoasă primitoare, aproape să nu mi s' cred ochilor! Incepem vizitarea sanatoriului, explicațiile fiind date de către dl medic Vasile Cucu, alternativ cu d'ra medic Oleanu, secundara sanatoriului, doctor Cornelia Moga, medice șef al instituției, fiind la Berlin în primul rînd un salon de cl. III, unde domnește cea mai perfectă curățenie și pe deasupra, o lumina conform cerințelor unui Sanatoriului din cele mai moderne. Sunt patru saloane de cl. III (două la bărbat, două la femei, câte 2 paturi în fiecare saloan, celălalt de 80 de paturi). Restul până la 100 paturi îl formează saloanele de cl. I și a IIa.

Instalațiile.

Sanatoriul este deschinuit de două luni. Este înzestrat cu excelent aparat ontigen marca Diac, precum și cu un Quz, tip mic; anbele apar, cu accesorii lor fiind cumpărate de Germania în costul de 2.000. Explicarea funcționării acestor aparate ni s'a dat — cu multă precizie — de către dr. Oleanu.

Trecînd în laborator, cătam că și aci domnește curățenie desavîrgită și ca este înzestrat instrumentele medicale cele în noui. Același lucru constatăm în camerele de baie, cași la pavilionul care adăpostește etuvele, camere de desinfecție. Masa bnavilor este comună, varind mai cantitatea mîncării, după rîndurile bolnavului. Într'un colț parcului ni se arată un pavilion deschis, sub care stau înșirți 100 de paturi portative, ni se explicațiile convenite: sunt paturile de soare ale bolnavilor.

Interesându-ne de pre-bolnavilor din acest Sana deslușirea că majoritatea mișei de Casa Cercuală, t sele de întreținere fiind de către numita instituții rile de întreținere le soc de avantajoase: 275 lei lei cl. II și 75 lei cl. III

Mulțumit de cele vă vrut să știu anume că se datorește creerea unei necesare instituții una orașul nostru. Un anu nu există, deoarece totu produsul unei stăruinți co în care Statul are partea semnată. Nu trebuie uita mele dlor dr. Ioan Robu și orașului, dr. Vasile Cucu serviciului sanitar, precum bunăvoința d'rai medic C. Moga. Deasemenea multe file bancare și industria

răspuns printr'o acțiune pozitivă, rămînând a se culge, în viitor, loasele instituției acesteia, atîr necesară fiecărui ținut în par în legatură cu șorturile ad de un astfel de Sanatoriu, în v popoului nostru vom avea ochi să mai venim.

Din presa maghiară

„Budapesta a distrus radiotelefonia în Ardeal“

„In loc să transmită evenimente artistice-culturale stațiunea radiofonică a Pestei propagă irendentism — Intervenția partidului maghiar la Budapesta“

Sub titlurile acestea a apărut în ultimul număr al gazetei săptămânale: „Hétfő Reggel“ din Cluj o adevărată admonestare pentru „domnii cari se desceapă ai lui Prónay și Héjas...“ Articol ce l reproducem în întregime, luând act de intențiunile corecte manifestate de acei conducători ai minorității maghiare, cari au hotărât să reacționeze împotriva propagandei subversive ce se desfășoară la Pesta împotriva noastră, — hotărâre depe urma căreia a minoritatea maghiară va avea numai de câștigat:

„Dl dr. Elemér Jakabfy, vicepreședintele Partidului Maghiar — scrie ziarul Hétfő Reggel — acum câteva zile a publicat în coloanele unui ziar din Cluj un articol intitulat „Avertisment Budapestei“ spunând că politica fără căpătâi și fără rost a unor politicieni din Budapesta nu odată a înșipat la situații neplăcute, ba chiar penibile, ungrimea din Ardeal. Urmările acestei politici le-a resimțit îndeosebi publicul dornic de cărți maghiare. Dar persistă această afirmațiune în toate domeniile, mai cu seamă în ce privește zărele, pe cari nu le putem citi, deoarece ele cred că vor putea „mântui“ Ardealul apostrofându-l zilnic „teritoriu ocupat transitiv“ iar pe români intitulându-i „valahi“.

„Să zicem că am trece cu vederea toate aceste, nu putem însă aluneca — fără a face observațiuni ce se impun — pe lângă faptele, ce se petrec azi la Budapesta în jurul radiofoniei, ce constituie cea mai mare desconsiderare și pălmuire a minorității maghiare din Ardeal.

„Atunci, când toate lumea se bucură de avantajile oferite de radiofonie iar în America ea a ajuns să fie suprema distracție și până a celor mai mdește familii de lucrători, populația României a ajuns numai până la gramofon. La sfârșitul anului trecut în fine s'a făcut și la noi egea radiofoniei, dându-ne și nua posibilită-

tea să luăm contact cu această invenție diabolică.

„Ne-am înșelat însă în speranțele noastre, radiofonia nu s'a popularizat în Ardeal și aceasta nu din cauza legii respective.

„In Ardeal numai 15 persoane meghiare au obținut autorizațiuni. In curând și aceste vor fi anulate, din cauza stațiunii de radiofonie din Budapesta.

Budapesta in loc să transmită lumii prin radio opere, concerte sau conferințe științifice, ne oferă, de mai multe ori pe zi discursuri politice plictisante și lipsite de interes. Zilnic auzim prin radio, că „in teritoriul ocupat“ undeva în jurul Sighisoarei „jandarmul valah“ a maltratrat pe unguri.

„Aceste nu ne interesează. Pentru că dacă jandarmul într'adevăr a obuzat de puterea lui, avem noi presa noastră aici, care să infieraze aceste proceduri atunci când ele s'ar întâmpla. Nu avem nevoie de ajutorul radiofonic al Budapestei.

„La 15 Martie însă Budapesta a pus coroană peste activitatea sa irendentistă de până acuma, transmitând în lume toate discursurile patriotice rostite.

„Intelegem și ne pare foarte natural, că ministerul nu mai poate tolera aceste stări și cu începere dela 15 Martie nu mai liberează nici o autorizațiune pentru maghiarii din Ardeal.

„Ne-am adresat Radio-Clubului și Partidului maghiar în această chestiune. Toți sunt de părerea, că procedul stațiunii de radiofonie din Budapesta este în contradicție cu normele internaționale, pentru că nu este consult și nici nu se cuvine, ca radioul, din care arta a făcut un factor cultural cu caracter internațional, să fie întrebuințat în scopuri politice.

„După cum suntem informați Partidul Maghiar a și intervenit la Budapesta și nu fără rezultat. In numărul de Duminică din „Pesti Hirlap“ a și apărut un comunicat al ministerului de interne, care desaproabă violent procedul stațiunii de radiofonie.“

declarațiilor in conformitate cu ordinul dat de Marele Stat Major sub Nr. 120—926.

Revoluția din Grecia

Atena. In procesul răscolului de la Salonle Consiliul de război a condamnat la moarte trei coloneli, iar mai mulți ofițeri superiori au fost osândiți la pedepse grele. Sentințele de moarte au și fost executate.

Devizele și valuta

Rador, 14 Aprilie 1926.

BURSA:

Zariet:	Deschideres	Inchideres
Berlin	123.35	123.40
Amsterdam	207.90	207.90
N. w. York	518.25	518.25
Londra	2519.—	2518.50
Paris	1790.—	1785.—
Milano	2085.—	2083.—
Praga	1535.50	1535.50
Budapesta	72.55	72.50
Belgrad	912.50	912.50
București	214.50	214.50
Varșovia	55.50	55.—
Viena	73.10	73.10

Cursul deizelor București: pe ziua de 14 Aprilie 1926

	Cerute
Paris	8.52
Berlin	58.60
Londra	1195.—
New-York	245.—
Italia	9.89
Elveția	47.45
Viena	34.65
Praga	7.28
Budapesta	—

Valute:

	Cerute	Oferite
Napoleon	900.—	—
Elvețieni	47.—	—
Măci	57.1/2	—
Leva	170.—	—
Lire o'omane	120.—	—
Sterline	1185.—	—
Francezi	8.58	—
Italiani	9.80	—
Drachme	2.85	—
Dinari	4.27	—
Dolari	244.1/2	—
Marca poloneză	—30	—
Coroane austriacă	34 1/4	—
„ maghiară	34 1/4	—
„ cehoslovac.	7.10	—

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad

Direcțiunea Generală: București Str. Lascăr Catargiu 11 Uzine: Arad.

Adresa telegrafică: Vagonastra București, Vagonastra Arad. — Scrisori București: Casa Postală 136. — Arad: Calea Aurel Vlaicu.

Orice fel de vagoane de persoane, de marfă și de lux, vagoane cisterne (de spirit, petrol și benzina). Vehicule industriale, forestiere și agricole. Construcțiuni de fier, stâlpi nituiți. Piese de mașini forjate. Zdrobitoare de căneapă. Poduri de fer. — Piese de fontă și de metal. — Cazane de aburi, rezervoare pentru apă, spirit, petrol și benzina) de orice formă și marime. Piese de rezervă pentru vagoane normale și vagoane cisterne

Oferte și devize la cerere.

FRANCISC MAGYARI

Arad, Str. Românului Nr. 5.

Mașini de agricultură fabricațiunea Hofherr Schrantz și Clayton Shuttleworth S. A. Motoare. Mașini originale pentru lăptării Alfa Laval Separator.

Unelte pentru apicultura stupărie. Articole speciale, materiale p. uns.

Alexandru Olah & Co.
ARAD,
lângă biserica minorităților.
Bogat asortiment de
gramafone englezești,
mărcile cele mai renumite.
Placi artistice și de dans.
Note muzicale, cărți și reviste

Apel către toți locuitorii țării

Condițiunile, în cari se găsește Țara, sunt cunoscute tuturor claselor sociale.

Nevoia unor măsuri eficace, pentru a se accelera îmbunătățirea situațiunei economice, este simțită de toată lumea.

In mare parte, această apăsătoare stare de lucruri este datorită urmelor adânci, pe cari le-a lăsat războiul și cari, cu toată siliința bărbaților de Stat din întreaga lume, nu le-au putut șterge încă.

In parte, ea se datorește însă și la cauze locale.

Chemat, prin încrederea Majestății Sale Regelui, de a lua răspunderea acestei situațiuni, îmi dau perfect seama de greutatea sarcinei noului guvern.

Am primit această răspundere înșulețit de cea mai vie și cinstită dorință de a corespunde încrederei ce s'a acordat acestui guvern și nădejdei ce se pune în el.

Sfârșirile ce aș face împreună cu colegii mei ar rămâne însă nerodnice, dacă pentru obținerea rezultatului dorit, nu am avea la îndemână decât propriile noastre puteri.

Pentru a învinge greutatea ce ne stau în cale, pe lângă bunele noastre intențiuni, avem nevoie și de sprijinul puternic al națiunii.

De aceea, facem apelul cel mai călduros la toți iubitorii de țară, fără vre-o deosebire, de orice natură ar fi ea, să ne dea sprijinul necesar, în greaua muncă la care pășim.

Sunt încredințat că întărit de acest sprijin, Guvernul va fi cu siguranță în măsură să învingă, fără multă întârziere greutatea cari stau în putința noastră de a le înlătura și să participe în același timp, în mod efectiv, la sfârșirile ce se fac, de către toate țările, pentru a ieși din criza generală de azi.

Fără a revoluționa legislațiunea noastră, căci aceasta nu ar face decât să zdruncine prestigiul țării, Guvernul va căuta prin modificări, a căror necesitate este deja pusă în evidență de experiența făcută, să înlătore tot ceace poate fi o piedică la normalizarea vieții, precum și să introducă orice măsură necesară pentru a se accelera procesul normalizării.

Cea mai de căpetenie grijă a Guvernului va fi aceea de a pune politica noastră economică financiară pe baze sănătoase, adică în acord cu nevoile reale, în condițiunile excepționale create de război.

Ar fi însă o greșală mare dacă, s'ar crede, că este cu putință de a îmbunătăți o stare de lucruri dintr'o zi într'alta.

De aceea, Guvernul are nevoie ca marele public și mai ales elementele, cari intră în compunerea organismului nostru economico-financiar, să-i dea tot concursul, pentru ca să-și poată desfășura activitatea într'un mediu prielnic și binevoitor.

Mai presus de orice, are nevoie de a se face credit bunelor sale intențiuni, cel puțin până ce primele măsuri ce va lua, vor începe a-și arăta roadele.

Țin să se știe că am fost chemați la cârmă prin încrederea Suvranului, pe care a binevoit a ne-o acorda, uzând de prerogativele Sale constituționale, și dacă Corpul electoral va ratifica această încredere, nu vom cruța nimic pentru a o justifica, punându-ne în întregime, fără cea mai mică restricțiune, în serviciul intereselor obștești, cu nesocotirea intereselor de partid.

Cu această simplă și neademenitoare, dar cinstită declarațiune, mă prezint în fața țării, împreună cu colegii mei, pentru a ne da tributul nostru de muncă spre binele obșteșc.

O primă condițiune este necesară, și anume aceea ca munca Guvernului să se desfășoare la adăpostul unei netulburate stări de lucruri în țară.

Pentru acest puternic motiv, dacă pe de o parte fac apelul cel mai călduros la toți locuitorii țării a pune Guvernul în situațiunea de a-și exercita mandatul nestânjenit, declar în același timp, că orice încercare de a se tulbura ordinea publică, pe orice cale și prin orice mijloc, va fi nu numai stăvilită cu ultima energie, dar va fi și reprimată la nevoie fără cruțare.

Dupăcum am știut, fiind în opoziție, să nu confundăm opoziția cu turbulența, tot asemenea, deținând azi puterea, vom ști să facem a se respecta ordinea, după pilda pe care am dat-o.

D. Prim-ministru General AL. AVERESCU

General Averescu

INFORMAȚIUNI

Deplasări ministeriale

Atășează la ora 19 cu accelerațiunea de Timișoara d. ministru V. Goldiș — restabil complet după gipa ce l-a reținut la pat câteva zile, — a părăsit Aradul mergând la București.

Trneul maestrului Demetriad

O echipă a Teatrului Național din București su conducerea marelui maestru Aside Demetriad va juca astăzi, Joi, seara la Teatrul comunal celebra piesă de Herzer „Morfină.“ Spectacolul începe la orele 9 seara precis.

Librarea certificaților de cetățenie

La serviciul administrativ al primăriei se lucrează actualmente la liberarea certificaților de cetățenie definitive. Această operație va fi terminată în cel mult trei săptămâni, după care dată certificațiile vor fi înmânate cetățenilor înscrși în liste. Publicul este rugat să nu îngreuneze executarea lucrărilor prin intervenții personale în afară de cazurile urgente.

Criza de guvern din Jugoslavia.

Belgrad. Criza de guvern, provocată prin demisia dlui Miletici, ministrul lucrărilor publice, s'a aplanat. Resortul finanțelor a fost primit de dl Radici, iar ministrul lucrărilor publice a fost încredințat dlui Vasa Ivanovici.

Fabrică de diplome false la liceul „Avram Iancu“ din Brad

București. Prefectura Poliției din București a făcut o descindere la un hotel din Calea Griviței, unde locuiau patru indivizi, cari să dădeau drept studenți universitari. La perchiție s'a descoperit un mare stoc de diplome liberate dela liceul „Avram Iancu“ din Brad, jude. ul Hunedoara. S'a mai găsit și un mare număr de blanchete de diplome, în alb, purtând comunal celebra piesă de Herzer „Morfină.“ Spectacolul începe la orele 9 seara precis.

Pentru dnii ofițeri de rezervă Atragem atenția dnor ofițeri de rezervă, că astăzi, Joi, expiră termenul, acordat pentru înaintarea

Programul de muncă al guvernului

Majestatea Sa Regele în virtutea prerogativelor Sale Constituționale a încredințat conducerea țării — după retragerea ministerului liberal — d-lui general Averescu, pentru a treia oară prim ministru, care și-a alcătuit guvernul din elementele cele mai experimentate ale partidului poporului, creat printr-o uimitoare spontaneitate din năzuințele masselor populare care își căutau un organism politic propriu, îndată după războiu. Acest guvern și-a asigurat colaborarea fruntașilor ardeleni, reprezentând și fiind organizați pentru a realiza vechea politică națională a poporului român din Ardeal în scopul Unirii desăvârșite a sufletului românesc. Astfel compus guvernul, din elemente încalzite de aceeași aspirație desinteresată și omogene prin mentalitatea lor, crede de datoria lui să împărtășească de îndată publicului ideile conducătoare ale programului său politic, așa cum îl impune natura și imperativul necesităților momentului.

1) **Reforma agrară**, opera guvernului Averescu din trecuta sa guvernare va fi desăvârșită și completată prin întinderea ei în regiunile de bălți și păduri.

Tot în scopul rezolvirii depline a chestiunii sociale vom înlesni trecerea pământului în mâna țăranilor acordând credite suficiente pentru cumpărarea moșilor mari, puse în vânzare.

Pentru vindecarea relelor de ordin economic și financiar guvernul socotește că normalizarea nu este cu puțință decât prin colaborarea capitalului străin.

Această colaborare nu este îndestulătoare, dacă nu se înlătură acele măsuri de ordin administrativ sau legislativ ale guvernului trecut, cari au fost până azi piedică oricărui început de îmbunătățire a vieții economice.

În acest scop prima grijă a guvernului va fi ajutorarea producției economice prin reducerea treptată a piedicilor care se opun exportului producției naționale și prin ușurarea importului materialelor necesare intensificării acestei producțiuni.

2) A doua măsură, urmarea celei dintâi va fi obținerea la timpul prielnic a stabilizării monetare fără de care nu pot exista nici schimburi normale economice, nici buget echilibrat.

3) A treia măsură, care trebuie luată odată cu cea dintâi, este refacerea repede a căilor ferate și construirea legăturilor principale cu provinciile alipite, precum și continuarea politicii noastre trecute de construire de linii ferate cu sprijinul inițiativei și capitalului privat.

Treptat cu sporirea producției, ușurării creditului și dezvoltării comerțului vom urmări normalizarea bugetului asigurând tuturor serviciilor publice mijloacele necesare iar funcționarilor o retribuție corespunzătoare cu scumpetea. La acest scop va contribui și o revizuire severă a cheltuielilor.

Partidul Poporului eșit din păturile largi ale muncitorilor de pământ, socotește agricultura ca producția economică cea mai temeinică, singura în stare să asigure prosperitatea țării. De aceea, fără a nesocoti celelalte ramuri de producție, guvernul va da un deosebit sprijin agriculturii, înlesnind pe deoparte noilor împrietăriți educația profesională și mijloacele tehnice; iar pe de altă parte liberând cultura grâului și creșterea vitelor de îngrădirile care opresc astăzi dezvoltarea lor. Viticulturii, care trece acum, printr-o grea criză, i se va da tot ajutorul pentru ușurarea desfacerii producției.

Pentru propășirea agriculturii capitaluri mari sunt necesare. În acest scop pe lângă întărirea Cooperăției, guvernul intenționează înființarea unui institut național de credit agricol.

În ordinea măsurilor reparatorii pe care le intenționează guvernul vine și aceea a soluționării echitabile a problemei despăgubirilor de război.

O preocupare tot așa de vie a guvernului nostru o va constitui dezvoltarea învățământului. Încredințați că originea tuturor apucăturilor primejdioase, este în bună parte lipsa unei culturi, care trebuie să rămâie armonică și sănătos îndrumată, pe fiecare din treptele sale, guvernul va îngriji de răspândirea învățământului la sate, pentru cei cari au ajuns stăpâni pe-o bucată de pământ și au fost înarmați și cu dreptul de vot, să dobândească și lumina necesară înțeleptei lor folosiri. Pe lângă opera de răspândire a învățământului elementar, va trebui să se reorganizeze potrivit cu nevoile timpului și experiența trecutului atât școala secundară cât și învățământul superior. Conștiinți de necesitatea ca aceste trepte ale culturii să fie urcate de toate elementele destoinice care compun rezerva noastră națională, asigurându-se astfel preponderența firească a elementului românesc, într-o țară care trebuie să rămâie mai presus de toate românească, nu înțelegem totuși să se facă și porțile învățământului nostru elementelor minoritare care voese să se cultive, și pe cari împrejurările istorice ni le-au impus ca colaboratori la viața noastră de stat.

Cultura a fost întotdeauna un teren de înfrățire, în orice caz de apropiere sufletească, iar preponderența națională la care avem tot dreptul trebuie să o menținem și să o dezvoltăm nu restrângând artificial puterile altora; ci crescând stăruitor puterile noastre proprii. O atare politică este de altfel în concordanță cu toată concepțiunea noastră asupra minorităților etnice, cuprinse între hotarele țării noastre, pe cari le-a lărgit în ultimii ani, nu o lăcomie imperialistă, ci o reintrare în dreptur necontestate. Față de aceste minorități, credem că trebuie să facem o largă politică de înțelegere și de dreptate, fiindcă experiența suferințelor noastre trecute, nu urmează să ne fie un imbold la răzbunări nefolositoare, ci dimpotrivă, un îndemn la toleranță și mlădiere sufletească. Aspirațiile firești ale populațiilor minoritare nu vor afla nici o piedică în măsurile noastre de guvern, le vom examina și satisface cu bunăvoință, convinși că prosperitatea și mulțumirea sufletească a acestor populații, departe de-a reprezenta o slăbire, alcătuiește o parte integrantă din prosperitatea și strălucirea stafului.

Dacă efectele învățământului în ce privește ordinea și coeziunea socială ies mai încet la iveală și se consolidează mai greu, se cuvine să dăm întreaga noastră sollicitudine acelei instituții, care poate garanta în chip imediat ordinea amenințată: ARMATA. A fost unul din titlurile de merit ale guvernului Averescu din 1920, păstrarea neștirbită a ordinii, în momente de mare cumpănă, când năzuințe confuze de înnoire socială, lipsite de orice concepțiune limpede, amenințau temelile vieții noastre colective, pe care trebuie să le păstrăm neatinse, oricât am urmări progresul și am înțelege glasul vremilor noi. Sollicitudinea pentru întărirea și înzestrarea armatei, mai este cerută și de situația externă, pe care trebuie să o vedem așa cum este, oricât am vrea să o colorăm cu hotărârile noastre aspirațiuni de pace și de liniștită conviețuire a popoarelor.

Cu ideea exclusivă de-a ne apăra drepturile noastre așa de scump și de târziu câștigate, o armată — bine echipată și instruită poate servi ca un admirabil instrument al voinții noastre pe pace — pe care o vom concretiza de altfel, și prin toată politica noastră externă, politica de conciliațiune, moderație, de alianțe cât mai strănse și cât mai numeroase, contribuind din parte-ne la opera de înfrățire a națiunilor.

Călăuziți de acest spirit, strein de tot ce poate fi ideie de agresiune, tragem temeinică nădejde să legăm raporturi internaționale corecte și cu acele țări, din imediata noastră vecinătate, cu cari, din cauza unor circumstanțe defavorabile, nu avem încă relații normale.

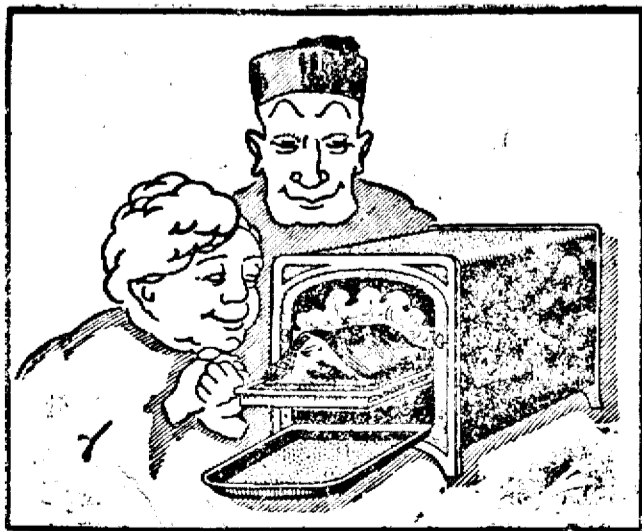
Sperăm că intențiunile noastre pacifice și curate, rezerva noastră absolută de-a ne amesteca în organizarea lăuntrică a altor state, oricât această organizare ar deferi de concepțiile noastre, precum și dorința vădită a unei înțelegeri, vor contribui efectiv la realizarea nădejdi, care nu sunt mărginite de cât de-o singură condițiune: recunoașterea granițelor noastre actuale, pe care le socotim imutabile nu din cauză de lăcomie cuceritoare, ci fiindcă sunt expresia exterioară, a unor drepturi legate de ființa noastră națională.

Cu aceste gânduri Guvernul cel nou al Majestații Sale, compus din oameni cu experiență în trebile publice și prezidat de Generalul Averescu, fiind pătruns de seriozitatea tuturor angajamentelor luate și încredințat că în viața publică făgăduințele cari rămân neîndeplinite sunt lucruri care și primesc pedeapsă exemplară, se adresează țării cerându-i încrederea de care are nevoie odată cu răgazul pentru a-și lăca datoria potrivit cu marile necesități ale momentului.

Purtăm pe umerii noștri o sarcină foarte grea, și dacă am fi avut o cât de mică bănuială că alte organisme politice ar fi fost astăzi mai destoinice să o poarte, ne-am fi dat hotărât în lături, fiindcă vremurile sunt așa de serioase că nu este îngăduit să risipești zilele prețioase ale neamului cu încercări, pe care alții le-ar fi făcut mai bine, cu mai multă pricepere și cu mai mari rezultate.

Liniștiți față de judecata care ne-așteaptă mai târziu, cerem deomdată bunăvoință încrezătoare dela judecata celor de azi.

Ca în timpul de pace, iarăși putem ane scâlta eftin și cu comoditate cu gaz, totodată putem a întrebându-ne
gazul cu o calorie înaltă pentru mai multe scopuri în industrie. Instalațiile necesare
și montările le executăm în rate și pe prețuri de regie

Uzinele Comunele sectia Gaz Aerian

Arad, Str. Muciu Scevola No. 9, 11, 13.
Telefon 27, 25 și 16.

Biroul uzinelor din Str. Eminescu No. 4. stă la dispoziția
on public în ce privește comenzile etc.